

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroška ulica št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Bahači, berači.

Našim bralcem je znano društvo »Südmark«, doma je v Gradci, v glavnem mestu naše dežele, podružnice svoje pa ima po vsej deželi in denar vzame, od koder mu pride in z obema rokama seže po denarji, ki pride iz »rajha«, iz dalnje Nemčije. In kaj hoče to društvo? Nič manj in nič več, kakor naše deželo spraviti Nemcem v posest. Ona je neki od pamtiveka last Nemcev in je torej le krivica, če živi na tej zemlji, v tej deželi slov. ljudstvo. Le-to se mora torej potisniti ven, iz dežele in mora napraviti prostora za Nemce.

Da je naša dežela last Nemcev, dokaz za to pa nam ostane gospôda pri društvu »Südmark« slej ko prej na dolgu in tega ne more, naj se obrača, kakor koli ji je ljubo, dokazati, ne iz zgodovine, ne iz pravice. Ne iz zgodovine. Da bi bili kedaj Nemci našo deželo imeli v lasti, to se ne bere in ne vidi nikjer v starih časih. Narobe, zgodovina kaže, da je bila svoje dni vsa dežela naša in še dalje, gori v Avstrijo v rokah slov. ljudstva. Na to še kaže sedaj marsikatero ime vasi, trga, mesta, reke. Reka Mura, mesto Gradec, trg Peklo, sedaj Peggau, vas Blatnica, sedaj Fladnitz, selo Studenci, sedaj Studenzen — vse visoko na nemškem delu naše dežele — pač ne kaže, da so bili tam svoje dni Nemci, čeravno je sedaj ondi vse nemško, še doma!

Ali tudi ne iz pravice. Da je sedaj vsa naša dežela nemška po pravici, odkod se za to naj vzame dokaz? Samo to, da je društvo »Südmark« mogoče, je dovolj dokaza, da je veliko naše dežele v rokah ne nemških posestnikov, pač pa slovenskih. Ako pa slov. posestniki nimajo pravice do zemlje, katera je v njih rokah, čemu se društvo »Südmark« ne sklicuje na postave? Postava brani pač pravico, odpravi pa krivico! Dr. Edi Glantschnigg je »mož postave« in ima mogočno besedo pri »Südmarki«, njemu ne bode težko izgnati slov. posestnike z njih posestev, če nimajo do njih pravice!

Bahači torej! Na ves glas upijejo, da je štajarska dežela nemška, ali niti ene postave ne vedó, po kateri jim gre pravica do nje. Ali ta gospôda niso samo bahači, ampak tudi, kar je pri bahačih navadno, oni so — grdi berači! Ne samo, da silijo svoje podružnice v slov. trge in mesta ter tako jemljejo »denar od zaslepljenih Slovencev za svoje nemškutarske nakane; da kličejo ven v »rajh«, v Prusijo in celo v Ameriko, na pomaganje — ne samo to izdajalsko beračenje: celo do dež. zbora v Gradci so poslali prošnjo za podporo. Le-ta zbor zastopa celo deželo in v njej je dobra tretjina slovenska. Za potrebe dežele plača vsak del dežele in torej najmanj tretjino stroškov plača za deželo slov. ljudstvo. In »Südmark« prosi pri dež. zboru za podporo svojih namenov: da spravi s časom vso deželo Nemcem v roke! Vsaj tretjino tega pa naj plača slov. ljudstvo, torej naj to samo pomaga, da se odpravi ter napravi prostor — Nemcem!

Le-ta predrzna prošnja je bila tedaj v dež. zboru in nemški liberalci so v tem zboru v veliki večini in vemo, da mi, slov. ljudstvo, nimamo upati od njih posebno veselja. Ali ta prošnja je bila že tudi njim preveč ter so jo hoteli na tihem zagrebsti v koši dež. odbora. Toda ne, poslanec naših mestec: Slov. Gradca in Bistrice ter tržičev: Št. Lenarta v Slov. goricah, Št. Lovrenca na kor. železnici, Marenberga, Mute in Vuze-nice — teh poslanec, dr. Starkel jim je segel v roke, češ, da se naj »Südmarki« usliši »pravična« prošnja. V tem pa ga je krenil slov. poslanec, ces. svetnik Jer-man po prstih, kažoč na zle namene društva in tako je ostala, vsaj še tokrat, prazna malha — berača nove šege.

Deželni zbor.

V seji dne 29. aprila so vsprejeli na znanje poročilo dež. odbora o tem, kaj je storil dež. odbor za

to, da se prepreči vvažanje laških vin: ničesar ni mogel doseči. Zatem se je dovolilo, naj se napravi na vinarski šoli pri Mariboru sadjarsko in vinarsko poskuševališče. Da se napravi, za to je treba 8000 gld., ki jih plača dežela in 2000 gld., katere plača država; da se pa poskuševališče vzdržuje, treba bode 3500 gld. deželi in 1200 gld. državi vsako leto šteti. Ali bode toliko vredno, kar bode storilo poskuševališče za deželo? Če se bode toliko nemškutarilo v njem, kakor se v vinarski šoli, potem bode težko kaj koristi za slov. ljudstvo.

Okrajne bolniške blagajnice so nova naredba, ali če so za delavce dobre, jako sitne so za tiste, ki morajo plačevati va-nje in kaže se, da je treba postaviti o njih spremeniti. To potrebo so tudi v dež. zboru pripoznali, toda dolga je še pot do spremembe! V naši deželi je 45 takih blagajnic in 46 zadružnih, 44 pa jih vzdržuje ali kako društvo ali kaka tovarna.

Dne 1. maja so dovolili 2000 gld. podpore tistim posestnikom v treh nemških dolinicah, katerim je dne 9. in 10. septembra 1892 naredila povodenj veliko škodo. — Občini Aigen se je dovolilo pobirati 90 % občinske doklade; to so pač velike doklade! Mesto Ljubno sme pa naložiti davek na dac pri pivu in žganji. Profesorji na c. kr. vsučilišči so prosili, naj se sopot napravi dež. najdenišnica. Za sedaj še ne bode nič, mogoče pa, če dež. odbor poizve kaj za tako napravo.

Fri seji dne 2. maja so sklepali o vravnavanji rek, ces. namestnik je odgovoril na vprašanje poslanca Morre, čemu se ne prodaja na kmetih, kjer ni lekaren, živinska sol pri zanesljivih trgovcih: o tej reči, pravi namestnik, je posvetovanje pri dež. zdravniškem svetu, ali nič še ni gotovega. Nato so odobrili račun dež. zbora za leto 1891. Tudi se je izrekla želja, naj se kliče dež. zbor na delo vsako leto, najbolje v decembru. Sklenili so tudi, naj se napravi nova uradnija za dež. statistiko t. j. za štetje ljudij, živine, dolgovi itd. Za-njo bode treba 4000 gld. na leto.

Zadnja seja je bila dne 3. maja. V njej je ces. namestnik odgovoril na vprašanje poslanca dr. Dečka, gledé na volitve v okr. bolniško blagajnico v Celji ter je rekel, da je razpis mestnega urada v Celji preklical, ker se ne ujemlje s postavo. Oj Celjske nemškutarije! Potem so naglo vsprejeli nekaj poročil dež. odbora ter predlog dr. Heilsberga, naj se napravi deželna banka, kakor jo imajo v Pragi in Brnu. Posl. dr. Kienzel je pred agal, naj se izročijo vse prošnje, kolikor jih dež. zbor ni uslišal, dež. odboru, naj stori z njimi, kakor priporočuje dotični odsek dež. zbora. Vsi so bili zadovoljni s tem, samo dr. Starkel se je potegnil za prošnjo »Südmarke«, poslanec Jerman pa ga je zavrnil in tako je ostala »Südmark« na cedilu. Dež. glavar, grof Wurmbrandt je nato sklenil zborovanje in poslanci so razšli, vsak v svojo domovino.

Cerkvene zadeve.

Ljubezen sv. Očeta Leona XIII. do Slovanov.

(V proslavo 50letnice škofovanja priobčil Fr. Muršič.)

Ljubi nas, pri Bogu brata sveta
Za-te móliť Ciril, Metod!

2. Sijonski čuvaj sv. Petra, sv. oče Leon XIII. pa ne skrbi samo za naše severne brate, ampak njegovo očetovsko srce bije v vroči ljubezni za ves slovanski narod. Kakor žarko solnce v bistrem potoku odseva Leonova ljubezen do Slovanov v krasni okrožnici »Grande munus« (veliko delo), katero je razposlal vesoljnemu krščanstvu dne 30. septembra l. 1880. Znamenita je ta

okrožnica, kajti pojašnjuje našo zgodovino, odkar sta delovala med nami sveta blagovestnika, solunska brata Ciril in Metod. — V začetku omenja sv. Oče, da je rimska stolica vedno pošiljala raznim narodom oznanjevalce sv. vere, tako je poslala tudi slovanskemu narodu sveta blagovestnika Cirila in Metoda. Hvaležni so bili Slovani sv. apostoloma za neprecenljivi dar sv. vere, ter so ju visoko častili. Rimska stolica je celo dovolila l. 1863 Čehom in Hrvatom vsako leto 5. julija obhajati praznik v čast sv. Cirilu in Metodu. Ker so pa verni Slovani sv. brata visoko častili, hoteli so tudi, da bi se njiju češčenje in praznik razširila na vesoljno krščansko cerkev. »Ker pa še ta stvar«, piše Leon dalje v svoji okrožnici, »do današnjega dne ni rešena in so se v teku časa po teh pokrajinah predručile državne okoliščine, zdi se Nam, da se ponuja primerna prilika, podpirati slovanske narode, katerih blagor in zveličanje Nam je vedno zelo pri sreči. Kakor torej nočemo, da bi se naša očetovska ljubezen zanje v kaki zadevi pogrešala, tako hočemo, da se širi in množi češčenje tako svetih mož, ki bodeta, kakor sta nekdaš s sejanjem katoliške vere slovanska ljudstva klicala od pogube k zveličanju, ona tudi zdaj mogočno branila z nebeškim varstvom.«

Nadalje pripoveduje sv. Oče o velikem trudu in naporu, o raznih sitnostih in ovirah, ki so se stavile apostoloma pri oznanjevanju sv. vere. Omenja tudi, da sta pri vsem tem, v vseh stiskah in težavah vedno iskala pomoči, zaslombe in tolažbe pri sedežu sv. Petra v Rimu, da sta se zvesta sinova sv. cerkve trdno oklenila namestnika Kristusovega, dobro vedoč, da le v jedinstvi z rimskim papežem rodi oznanjevanje svetih resnic zaželeni sad.

Čujmo še, kaj piše sv. Oče h koncu svoje okrožnice, ko je natanko orisal plodno delovanje sv. bratov: »Zato izpoznavamo, da smo dolžni Bogu hvalo, ker se nam nudi ugodna prilika, slovanskemu ljudstvu biti postrežnim in v njegovo občo korist delati ne z manjšo gorečnostjo, kakor se je pri naših prednikih vselej kazala. To je naš namen, to jedino želimo, potruditi se z vso močjo, da bi se ljudstva slovanskega imena poučevala po večjem številu škofov in mašnikov, da bi se utrjevala v spoznanji prave vere in v pravi pokorščini do cerkve Jezusa Kristusa ter iz lastne skušnje dan za dnevom bolj čutila, kolika obilnost dobrot prihaja iz naprav katoliške cerkve domačemu življenju ter vsem stanovom države. Zakaj one cerkve tirjajo največ naših skrbi in nič ni, kar bi silneje želeli, kakor da bi mogli vsebovati njihovi koristi in sreči ter bi vse združili s Seboj v stanovitno zvezo složnosti, ki je največja in najboljša vez blagosti. Ostaja le, da je Bog, ki je bogat v usmiljenju, nagnen našim namenom in začetno podpira. Mi pa imamo med tem Cirila in Metoda, učitelja Slovanov, zagovornika, o katerih zaupamo, da nam bode njuno nebeško varstvo toliko pomagalo, kolikor se trudimo Mi razširiti njuno češčenje.«

Kot najdražje, zlato zrno cele okrožnice blišči se pa iz naslednjih vrstic: »Zato ukazujemo, da se dan 5. julija, kakor ga je določil Pij IX. srečnega spomina, v koledarji rimske in vesoljne cerkve uvrsti in vsako leto praznuje praznik svetnikov Cirila in Metoda z lastnimi dnevniciami in lastno mašo po obredu manjšega dvojnika (cum ritus duplicis minoris Officio et Missa propria), kakor je to odobrila kongregacija za svete obrede.«

Ni li ta krasna okrožnica za Slovane velikega, da, epohalnega pomena? S tem, da je sv. oče Leon XIII. praznik sv. Cirila in Metoda povzdignil v vesoljni, je oklenil vse one slovanske narode, ki so se že skoraj odtujili po razkolništvu, k sv. katoliški cerkvi in ne vr-